

tíðindablaðið sosialurin

Telefon 1 18 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Utgevari: P/f Sosialurin ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirtaksstjóri: Krisjan Dahl
Blaðfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tófrinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurin
Prent: P/f Pressan 1981

Tingmannaráð Útnorðurs

Í DAG verður fyrsti fundur hjá TMÚ, sum hildin verður í Føroyum, settur í lögtingshúsinum. Tingmannaráðið er sett av landstingi grønlendinga, lögtingi føroyinga og altingi íslendinga. Í ráðnum situr ein limur fyri hvønn flokk, ið hevur umboð í nevndu lóggávutíngum.

ENDAMÁLID við tingmannaráðnum er at styrkja samstarvið millum tær trýggjar bróðratjóðirnar í útnyrðingspartinum av Norðurlondum. Serstakliga eigur samstarvið at snúgva seg um varðveitsluna av okkara náttúrugivna ríkidømi í havinum og um havumhvørvið sum heild. Eisini verður í samstarvssáttmálanum dentur lagdur á samferðslu, mentunar- og friðarspurningar.

TNGMANNARÁÐID hevur ikki avgerandi myndugleika, men kann tó koma við tilmælum til landsstýrini og íslendsku stjórnina. Soleiðis, sum gongdin hevur verið tey seinastu árin, eru tað alt fleiri, sum fata týðningin av einum øktum samstarvi millum smátjóðirnar í Norðuratlantshavi. Nógvir vandar hótta hesar tjóðir — vandar av reint tímiligum slagi sum hav- og luftdálking, herferðir hjá umhvørvisfelagsskapum, sum einki hava fatað av verulig-

oddagrein

ari umhvørvisvernd. Men eisini vandar av mentaraligum slagi hótta hesar smátjóðir. Um ikki so langa tíð verða tær undirgrýttar við tí vánaligasta av tí vánaligasta lættisoppatilfari, sum hugsast kann frá sjónvarpssatellitum, so nógv skuldi verið at tala um og nógv skuldi verið at samstarvast um.

TINGMANNARÁÐID hevur higartil havt tveir fundir og á hesum fundum samtykt skilagóð tilmæli. Tað er næstan óneyðugt at minna á, at skulu hesi tilmæli gera gagn, so mugu avvarandi myndugleikar fylgja hesum tilmælum, um tað yvirhøvur ber til. Gera teir ikki tað, s er vandin fyri, at tað unga parlamentariska samstarvið millum bróðratjóðirnar í útnorðuri fær somu lagnu sum so mangt annað gott hugskot í norðurlenskum samstarvi.

VIT FARA tó at vera bjartskygd. Alt hevur higartil bent á, at samstarvið tingmanna millum verður tikið við stórum álvarsemi í øllum trimum londum og tí kann bert gott koma burtúr. Vit fara at ynskja grønlensku og íslensku parlamentarikarunum vælkominar til Føroya og fara samtundis at ynskja øllum lutakarum góða og úrslitaríka ráðstevnu her í Føroyum.

Ein tøkki til Sjúrða Skaale

Eg kenni tygum ikki, men hóast tað fari at eg loyva mær at takka tygum fyri frálíku grein tygara í Sosialinum 12. í hesum mánað.

Í myrkursins kulda, har andaligt liv verður svav, kunnu smáir svávpinnar fløva livið og deyðan, tað lærdi smágentan hjá H.C. Andersen okkum.

Ein slíkur svávpinnur er grein tygara. Men tann slavna luftin, isakalda myrkrið tókist at súgva seg um okkum.

Lygn, hat, menneskjagastan eru ógvuslig váp. Og Gud náði hann, ið ikki fær vart seg.

Fyri uml. 8 árum síðani skrivaði eg eina litla grein, sum eg kallaði »Stutt ummáli av sjónleikinum Autodafé«.

Ikki tí at hon var serliga væl skrivað, men mær tykir, at evnið nú er meira aktuelt enn nakrantíð.

»Greinin var soljóðandi: »Dapurt, myrkt, livskovandi, vitloysi. Hetta er tað, sum merkir ellar myndar henda framúr væl uppsetta og væl leikta sjónleik.

Her skal í stuttum sigast frá gongdini í sjónleikinum, sum rithøvundurin so meistarlíka hevur dugað at dramatiserað.

Í einum sali einastaðni í einum litlum fjarskotnum samfelag hevur í longri tíð mikil ósog verið orsakað av, at samkoman í hesum sali er sannførd um, at tað, sum kommunistar og teirra líkar kalla upplysing og andalig menning, er av tí ónda og tessvegna eigur at verða jarðlagt nú, beinanvegin, fyri tíð og allar ævir.

Á hesum øra fundi verður viðtikið, at ræðið í landinum má leggjast í aðrar hendur, og at lesing og skrivning í skúlnum kemur undir strangt alment eftirlit. (Tey á pallinum eru øll framúrskarandi — óhugni valdar).

Viðtøkan verður lögð inn á ting, sum beinanvegin setir eina nevnd, ið verður kallað BLAPO (stytting av orðnum blasfemi og pornografi) til tess at taka sær av hesum alvarsmáli.

Tað ótrúliga hendir. BLAPO-nevndin uppsloystir tingið og rennur tað heim. BLAPO fær politiskt vald.

BLAPO stjórnar landinum!

Og nú siggja vit leik, sum av sonnum kann sigast at vera einastandandi um okkara leiðir, og slíkt hevur ikki áður verið at sæð á okkara palli.

Tað er nátt.

Fútin verður handtikið, háláður úr seingini, og illa viðfarin koyrdur í fangalegu. Dómarin frakoyrdur og fær boð um at fara av landinum.

Í útvarpinum verður kunngjørt, at autodafé (bókabrenning) verður á miðnatt á toriginum í sjálvum miðbýnum.

Áðrenn tey, ið starvast í bókahandlum og bókasøvnnum verða handtikið og koyrd í arbeiðslegu, mugu tey hjálpa at útflyggja bókum um átrúna og kynsliv og yvirhøvur allar bókur skrivaðar av kommunistum (t.d. Willy Heinason og Steingrim S. Jakobsen).

Uppá slagði 12 (miðnatt) setir »Førarin« eld á alla bókarúgvuna, sum

var orsök til, at tað æviga livið hjá so mongum manni og mangari kvinnu var glatað.

Á staðnum, meðan orskapurin er í hæddini — bønir og forbannilsir, songir og streingjatónleikur hoyrist hvørt um annað — viðtekur BLAPO »Autodafé-lógina«, sum skal verða trygd fyri, at bert tað, sum kann gagna tí æviga livinum, verður skrivað og lisið.

»Autodafé-lógin« verður lisið av sjálvum »fórarunum«:

paragr. 1

Øll skrivning av bókum og bløðum er undir almennum eftirliti, og bannað er øllum innflutningi av bókum og bløðum.

paragr. 2

Bert í serligum føri verður stuðul og onnur hjálp latin lesandi. Í øllum førum verður ættarbrøði og heimlag í báðum ættum at kanna gjølla, og vátan um BLAPO-lýdni at fyriliggja.

Paragr. 3

Stovnur at umsita hesa lóg verður settur beinanvegin.

Tá ið lógin varð uppslís, gjørdist sonn frøi í tí stóru mannarúgvuni, og fagnaðurin tók ongan enda.

Hvussu hesin makabri, men væl leikti sjónleikur endar, skal ikki verða avdúkað í hesum ummæli, tó kundi eg hugsað mær, at rithøvundurin hevði givið sjónleikinum annað navn, t.d. »Miðöld 1979«.

Sum sagt, eg takki tygum fyri greinina.

Vinarliga

Heri Mohr

Geri ongum gott

Tað var ein grein í Dimmalætting, sum eg ætli at gera eina viðmerking til. Tað er ein grein um tveir fransmenn, sum hava arbeitt í Føroyum. Teir hava tikið upp film. Teir komu til Føroya 17. juli og út frá tíðni til sunnudagin máttu teir havt tíð at gjørt seg lidnar við sitt arbeiði. Teir vóru í Suðuroy eina tíð og skuldu arbeiða har við at filma og annað.

Tað stendur í Dimmu, at persónar hava forðað teimum í arbeiðinum, men hetta er ikki rætt.

Teir persónar, sum eru lagdir undir mangt og hvat, tað vóru teir persónar, sum hjálptu til alla tíðina, men finga eina ringa og ljóta tøkki, sum

ikki var uppiborin.

Vit, sum gjørdur alt vit kundu fyri at hjálpa hesum fransmonnum, vit høvdu nakað, sum skuldi klárast upp við hesar menn, m.a. eina filmkontrakt. Vit finga at vita, at vit skuldu fáa hesa kontrakt, men vit blivu snytt, vit høvdu millummann, sum segði seg vera greiðan yvir alt, sum var hent, men so onki meira. Vit høvdu rætt til at afhaldast ting til tit høvdu fingið alt ornað. Tað, sum hald varð lagt á, bleiv innleverað á politistøðina á Tvøroyri eftir avtalu við Jakup Veyhe frá Ferðamannamiðstøðini og Marsannu Hjordisdóttir og Per Liljeros.

Hesi ting blivu útleverað aftur til hesar persónar, Francois og Laurent, men tann, sum hevur brotið hesa avtalu, hann stendur sjálvur við ábyrgdini nú og ikki vit, sum eru lögð undir mangt og hvat.

Vit hava onki við nakað herverk ella skaða at gera. Tað eru tit sjálvir úti um, og ikki vit skulsettu skulu standa til svars fyri nakað.

Konfliktin kom eftir alt halloyið, sum teir hava uppført í Suðuroy teir dagar teir vóru har. Tað kunnu suðringar úttala seg um sjálvir. Vit krevja bert okkara rætt og skulu viðfarast sum menniskju.

San Syssy